

Чодрам-транспортлан!

„Лэснайа промышленность“
„Марий Комун“, „Марий правда“
газет-влакын вэрышкэ лэксшэ
рэдаксын савыктыш

ЧОДРА ПАШАЗЫН ИЛЫШЫЖЫМ САЙЭМДЭН, ПАШАШ У МЭТОД-ВЛАКЫМ ПУРТЭН, ЧОДРА ЙАМДЫЛЫМАШТЭ КҮРЫЛТЫШЫМ ПЫТАРАШ УЛО ВИЙНАМ ПЫШТЭНА

Чодра йамдылымэ фронтышто сэкташ

Большавик тэмпым налман

Маритранлэсын эллан пушаш пурмыжэ (порысыжо) иземмэ олмаш ку гэм вэлэ шога. 1,504 тужэм кубомэтр чодрам йамдылымаш гыч 20 фэвральан 344 тужэм кубомэтр (22,9%) вэлэ йамдылымэ, тугак 1,880 тужэм кубомэтр шупшыктышаш гыч 338 тужэмым (18%) гына шупшыктымо.

Мо вэрч тыгай намысан тэмпымаш лийын шога?—Лэстранхоз-влакын иккэ пашаштым большэвикла пужэн ышташ, кэчэ йыда производством сайэмдэн шогаши огыт төчө. Маритранлэсын, шуко комплект дэн шупшыктымо, чодрам „рубка в елку“ сэм дэн руымо, ударлэ сквозной бригадэ-влак ыштымэ, тулэч моло у шотым пашаш пуртымо нэрлэн шудымашыжымат лэстранхоз-влак пэш аркын илышыш пуртэн шога.

Чодра конкурсышто пэрвой вэр-ым налпаш вэрч кучадалмашым күлэш нара шарэн огытыл. Тачэ кэчэ мартэат ЛТХ дэн чодра пункт вуйлатышэ-влак пашазылан мо күлэшым шукташ огыт тыршэ.

Чодрашкэ чумыр тўшкан лэксаш вэрч кучадалмашукэ, кулак-влаклан пэнгыдэ отпор ок пуалт, чодраште бригадэ дэн ыштымаш илышыш начар пурталтэн.

Эн сай чодра руэн йамдылышэ дэн эн сай шупшыктышо влакын опытышт шэчгелан кодшо рушо дэн шупшыктышо пашазэ-влаклан огэш пуалт.

ВКП(б) обком пунчал почэш Маритранлэс вэрлашкэ пашайэн-влакым колтэдэн. Паша вийым вэрбоватлэн шогымаш шарла. Маритранлэс колтымо йагыштын, лэстранхоз прораб пункт-влакын пашашт.

Чодраш тожшо паша вийым сай ваш лийаш, паша вийым пашаш моштан шогалташ, бригадир-влаклан, обоз вуйлатышэ-влаклан счэтоводлан, ларьок вуйлатышэ-влаклан польшыш пуэн, кузэ ышташ туныктэн шогыман.

Кулак-влакын чодраште пашам пужгалаш төчымыштым эн пэнгыдын пэрыман. Социалист методым пашатэ утларак вийандаш—сквозной дэн озанлык расчот бригадэ-влакым ышташ, ударлын да тангасэн ыштымашым чот цыраш күлэш.

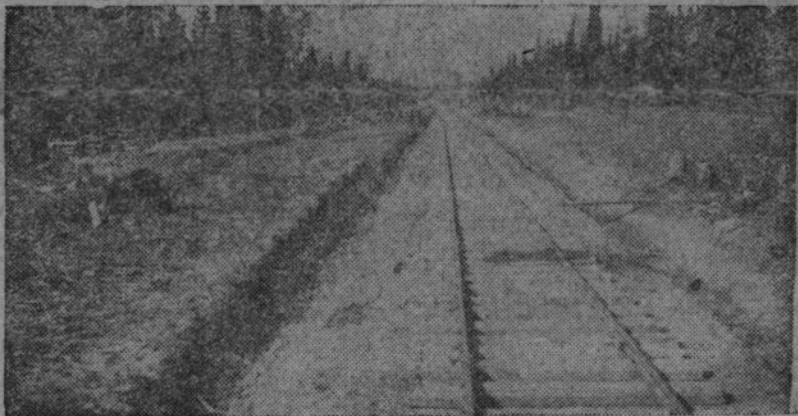
Маритранлэсым шэм онгашкэ пуртымо. Чодра вэрч ударлып кучадал шогышо дэн шэм онгаштэ кэчымэ намысым уштылпаш вэрч чодра фронтышто сэгышаш вэрч бойвойлын кучадалман.

А. Волковский.

Сурок чодра пункт вуйлатымаш самотьоклан ўшанымыж дэн планым күрлын

Прораб Удадьцов вуйн шогымашым ок шиж

Сурок прораб пункт 1 квартал планым 20 фэвральан руэн йамдылымаштэ 24,6 проц. лан, шупшыктымаштэ 27,8 проц. лан вэлэ тэмэн. Прораб-пункт пэш кэлгэ күрылтышыштэ шога. Прораб Удадьцов план тэмпымаштэ күрылтыш лэкмым: „шукэртэ огыт гына, прораб-пунктым 89 километрыш кусарымэ, сандэн ситыдымаш йатыруло манын умландараш төча гынат, тўнчий тыштэ огыл.

Пашазын илышыжым сайэмды- шаш мондалтын

Пашазэ-влак кукшо киндэ дэн вудым гына кочкын-йўын илат. Столовой укэ. Шукэртэ огыт подэш шолтэн шокшо кочкыш пукшалтэш ыльэ, кызыт тудыжымат продукт укэ манын пукшымым чарнышт.

Пашазэ илымэ бараклаштэ шыгыр лавран. Барак-влак угычын кызыт вэлэ ышталтын. Кастэн пашазэ-влак пичкэмыштэ шинчаш вэрэштэш чўкташ кэросин укэ.

Сату шотышто: пашазэ-влак мануфактурын тўсыжымат ужын огытыл. Ларьокышто лач ўдрамаш чулка-влак гына кийат. Эн күлэш шулдо акан сату-шинчал дэн кэросин укэ.

Пашадар жапыштыжэ окпуалт. Тўлышаш парым 35 тужэм йарэ уло. Прораб Удадьцов: „оксам огыт пу“ манын шинча.

Пашазын илышыжым сайэмдаш ышкэжэ кўлын шоналгэнжат огыл. Культур-массэ паша йўршэш ок ыштаит

Культур-массэ паша пашазэ коклаштэ йўршэш огэш ышталт. Йошкар пусадын лўмжак вэлэ: пирэ-вича гай йўштэ йыр коштыра, сандэн иктат-мийэн огэш тошкал. Кружок умылтармаш паша укэ. Тунэмдымэ-влак огыт туныкталт. Пашазэ коклаштэ газет лудшым иктымат от уж, конторыштат газэтым ужаш огэш лий, тўкылымаштэ вэлэ кийат.

Пашашкэ у методым пуртымант окшакла.

Чылажэ 23 бригадэ уло. Тышэч ударлэ бригадэ 1 вэлэ, хозрасчэт 4, тангасышэ-7, моложо 11 бригадэ тыглай улыт. Паша лэктыш шотышто нинэ бригадэ коклаштэ ойыртэмшым раш ужаш огэш лий: руэн йамдылышэ тангасышэ бригадлаштэ кэчылан ик йэнгэ кокла чот дэн 4 кубомэтрым логалта, хозрасчот бригадыштэ 3,5 куб. м., тыглайыштэ 2,5 куб. м. нормо почэш 4 кубомэтрым тэмпыман.

Эн почэш Ефрэмовын (36%) Шалаховын (41%), Камазын (42) бригадышт шўдырнат. Бригадэ-влаклан прорабпункт вуйлатымаш да рабочком күлэш полшыш пуэн огыт шога, нуно ышкэ моштымо сэмынышт вэлэ ыштэн шога.

Усэмын руымаш „рубка в елку“, метод огэш пурталт.

Эн ончылно Иабдулин гобдулан бригадыжэ вэлэ пашам ышта: планым эрэ 120-130% лан тэмэн толэш. Сандэн тудын бригадыжэ прэмийым налын.

Чодра конкурсыш 7 бригадэ гына ушнэн. Нуныштат ышкэ ўмбакналмэ мутыштым огыт шукто. Тэвэ конкурсыш ушнышо Ворошков, Филимонын, Щэрб'яков Филиппын, Полэвщиков Сэмэнын бригадышт пашам кудалтэн, ўйарнья эртараш вэлэ кайышт, а прораб Удадьцов нимогай Мэрымат ыш ыштэ.

Мом ыштыман

Пашазэ илышым пуышалэн, чодра йамдылымаш планым күрлмыжлан прораб Удадьцовым тугак Рабочком вуйлалтышэ.

Извозчиков-массэ пашам тарватымыжлан содор вэргыч луктын, вуйлатымаш составыш эн сай ударник-влакым пуртыман. Рабсэлькор бригадэ:

Лэфионов, Лобанов, Шахтэров.

Сурок прораб пункт пэлэнысэ комсомол йачэйкэ мала.

Сурок прораб пункт пэлэнысэ комсомол йачэйкыштэ 3 комсомолэц гына уло. Комсомолэц-влак чыланат конторышто вэлэ пашам ышташ. Пашазэ кокла гыч комсомолэц иктат укэ.

Шинчалан койшо пашашт—лачпырдыж газэтым луктын шога (тудыжымат пэш шуэн). Пашазэ коклаштэ культур-массэ паша, политикым тунэмаш, сай ударник-влакым комсомолыш шупшыш шогымаш,—нимат ок ышталт.

Ончыкыжым тыгак кодаш ок лий. Сурок п/п пэлэнысэ комсомол йачэйкылан ышкэ цурийжым производствэ вэлкэ савырнэн, пашам күлэш сэмын колтыман, пашазэ коклаштэ авторитэтым нўлтыман.

Партий дэн правительствын чодра йамдылымэ заданным күрлмылан ўлнў ончыктымо лэстранхоз-влакым шэм онгашкэ пуртэна:

Волжский—дирэктыр Козловский, ВКП(б) йачэйкэ сэкратарь Иванов; Мушмари—дирэктыр Марахтанов, ВКП(б) йачэйкэ сэкратарь Горшков, Рабочком вуйл. Сэдов. Кокшайск—дирэктыр Розов, РК вуйл. Якимов; Куго-Кокшан—дирэктыр Гульайэв, РК вуйл. Якимов; Сурок—тэх. дирэктыр Михайлов, РК вуйл. Лавранов; Йошкар-ола—тэх. дирэктыр Булычэв, ВКП(б) йачэйкэ сэкратарь Коптэлин, РК вуйл. Романов; Звэнигово—дир. Плэханов, РК вуйл. Яшков; Ыурино—дир. Ершов, тэжн. дирэктыр Болэзин, РК вуйл. Глэбов; Шаранга—дирэктыр Евсэйэв; Морко—дирэктыр Виноградов, РК вуйл. Кузнэцов.

ЧОДРАШТЭ САМОКРИТИКЭ ТУЛЫМ ЧОТ ЫЛЫЖТЭН, СИТЫДЫМАШ-ВЛАКЫМ ВОЖГЭ КОГАРТЭН ЛУКТЫНА

КУЗНЭЦОВЫМ ПАША ГЫЧ СОДОР КОРАНДАШ

Куйар прораб пункттын (Сурок ЛТХ) ышкэ обозыштыжо 14 имньэ уло. Кузэ вара обозын пашажэ шогалталтын. Тидэ нэргэн Куйар п/п комсомол йачэйкын пырдыж газэтшэ тыгэ воза:

„Мэмнан эрэ ыштышэ обозна ышкэ пашажым бойёвой сэмын пужэн ыштэн огыл. Чылажэ 14 имньэ уло, а чодра шупшыктымаштэ 7-9 имньэ вэлэ ыштэн шогат. Пашаш 8-9 шагат гыч вэлэ лэктыт. Кадр пашазэ-влак (мутлан Гансин) кичкымэ тарманым чаманэн огыт кучо. Шудо утыж дэн кышкэлтэш, сандэн имньэ-влак тошкэн вэлэ пытарат. Адак Куйарыштэ илышэ-влак шудым шолышт нумалыт. А обоз вуйлатышэ Кузнэцов тыгайым пытараш нимомат огэш ыштэ. Канымэ кэчын нойшо имньэ дэн ышкэ пашашт дэн Йошкар-олаш да монь кудалыштыт. Тыгай осал койшым пытарман.“

Умбажым тугайак фактым ончыкта:

„Тидэ паша 12 февральыштэ Куйар п-п обозышто лийэ. Обоз вуйлатышэ Кузнэцов йоратымэ куважым (ватыжым) пуртэн шындынэ, Йошкар-олашкэ лэктын кудалэш ыльэ... Нунын почэш Сумкин И. М. дэн Бэляйэв С. Л. поктэн куржыт.“

— Эй, эй!.. Изискаш шогал. Пэш содор паша уло!..

— Ну, могай паша, вашкэрак ойло!

А моктымо Сумкин дэн Бэляйэвна пэш вашкат: йара клэнча-влакым күсэнышт гыч шудырэн луктытат, Кузнэцовлан арака налаш оксам пуэн колтат.

Тэвэ йужгунам обоз имньэ влакым куш кычкэн кудалыштыт!“

Тышэч палэ: Кузнэцов обозым озанлыкдымэ койыш дэн кучылтэш. Чынак, обозышто нимомат укэ. 14 имньэ гыч 4-5 имньэжэ чэрлэ, йа омыта йымалнэ, йа орынчак йымалнэ нузылгэн, йа удуртыш чэран улыт, шупшыктышо кадр пашазэ-влак дэн имньэ ончышын вуйын шогымашышт лийын огыл.

Имньэ вичам кэчэ йэда огыт эрыктэ. Имньэ волым тыглай йашлык гыч гына ыштымэ, йаслэ укэ, сандэн имньэ-алак шудым йол йымакышт кышкат, тошкат. Имньэ-влакым жапыштыжэ огыт йүктө.

Имньылан пукшаш шудо дэн лажаш коса вэлэ. Тудыжымат шот дэч посна кучылтыт. Шудо йырваш шаланэн пытэн, лумэш тошкэлтын, локтылалтын, адакшым брдыж йын-влакат нумалыт.

Имньэ кургым шолыштмашат, ужалкалымашат лийын. Обозын тошто вуйлатышэ Бэляйэвым, имньэ ончышо-влак Супрунов дэн Стеловым тыгай пашашатлан ны прораб пункт вуйлатымашат, ны лэстранхоз дирэкийат нимом ыштэн огытыт. Нунын дэн пырля кызытсэ обоз вуйлатышэ Кузнэцоват шолышташ полшэн гынат, тудым кугу озалан вэл шогалтымэ.

Нойшо имньэ-влаккан канымэ кэчын сайын канашашышт огэш логал; йа Кузнэцов кичка да, ватыжым шындынэ олаш кудалэш, йа вэсэ тугайак лэктэш.

Куйар п/п обозышто озанлыкдымэ койыш-влак озаланат. Тугай шотым ончыкыжат кодаш ок лий, обозым йөршөш шалатэн кэртэш. Кузнэцовым пэш содор вэр гыч корандэн, обоз вуйлаташ галэ ыштэн моштышо ударник пашазым шогалтымэн.

Рабсэлькор бригадэ: Лэфонев
Винокурова.

НУЖЙАЛЫШТЭ ПАШАЗЭ ВЭРЧ ОГЫТ ТЫРШЭ

Чодра рушо дэн шупшыктышо кадр пашазэ-влакын сэрышышт.

Мэмнан Нужйал чодра пункт (...) Йошкар-ола ЛТХ пашам томам ышта. Дэкадэ гыч дэкадыш заданьэ огэш тэмалт.

План тэмымашым тормызлэн шогтышо чий-влак гыч (нунын нэргэштэ (чодрам-транспортлан газэтэш йатыр возымо) Сталин йолташын пашазэ илышым сайэмдымэ нэргэштэ ончыктымыжым чодра пункт вуйлатышэ-влакын шуктэн шогыдымашышт кугу вэрим налаш. Администрация, рабочкомат, лэсорабкоопат чодра рушо дэн шупшыктышо пашазэ вэрч огыт тыршэ, сандэнэ пашазэ-влак ышкэ күлэшышт дэнэ коштын, шуко жапым йомдарат.

Ларьок—4 километр коклаштэ.

Лэсорабкопын ларьокыло пашазэ илымэ дэч 4 километр коклаштэ. Продуктым частнэ квартирлашкэ шалатылмэ. Сайдэн пашазэ-влак продукт налашлан кум ужашыштэ ик ужаш кэчыж нарэ жапым йомдарат.

Пашазэ-влакын йодмыштан рабочком.

—Тэк чодра пункт пörтым пужо!—манын вэлэ каласа.

Чодра пункт вуйлатышышт:
—Тидэ паша—лэсорабкоопын, манын ойлат.

А ларьок гын, кызытат пашазэ-илымэ дэч ныл километр коклаштэ шинча.

Тул дэч посна шинчэна.

Кас йыда мэ эрэ пычкэмышыштэ шинчэна.

—Лампэ, кэрасин укэ, ман администратсэ ойла.

Ончэт гын, тидыжат, тудыжат ыльэ, но ларьокын тошто завжэ Глэбов спекулянт-влак гоч чыла шалатыл пытарэн.

Бараклаштэ ик самбарат укэ (казна самбар дэн Китайэв вэлэ йүэш), тугак ны чайнык, ны вүдлан бочко, нымат укэ. Кадр пашазэ-влак ты жап мартэат матрацым налын огына кэрт, онаүмбалнэ вэлэ малаш точэна.

Чодра пункт вуйлатышэ дэн чодра копэрацым тыдэ нымат ок тарвалтэ нуно пашазэ-влакын илэ-ышкышт пураш огыт йөрэтэ.

Могай жап мартэ Нужйал пункт администрацэ дэн рабочком пашазэ илышэм пужгалэ шогаш тунгалыт

ПРОГУЛ ВАШТАРЭШ ЧАРНЫДЭ КУЧЭДАЛМАН

Прогульшик-влак план тэмымашым күрлыт.

Кулак дэн попын үйарнэ вацтарэшышт кучэдалаш Сурок прораб пунктышто иктат йамдылалташ шоналтэн огыл. Пашазэ коклаштэ прогул нэргэн, тудын зийанжэ нэргэн умылтарымаш лийын огыл. Сандэн Сурок п.п. гыч 20 февральыштэ 36 имньэжэ, 21 февральыштэ 35 имньэжэ, 22 февральыштэ 2 имньэжэ, тулэч посна йолэшкэ 32 пашазэ пашам кудалтэн, үйарнэ эртараш кайышт.

Торйал р-н, Кадам й.с. Кордэмтүр йал гыч 15 февральыштэ Воронцов Ф. В.-ын сквозной бригадыжэ Куйарыш паша ышташ толын ыльэ, ала можо шын кэлшат, Сурок п.п.-ыш (89-шэ километр) кудал колтыш Сурок п.п.-ыштэ 16/II гыч 20 февраль мартэ ыштэнытат, пашам кудалтэн үйарнэ эртараш вэлэ цинкшалтыч. Воронцов ышкэ бригадыж дэн чодранкэ паша ышташ шонэн огыл, а ончэн

кудалышташ гына толын улмаш.

Воронцовын бригадыжэ гай Сурокышто шуко уло. Кыйыт п.п.-ын паша вийжэ пэлыжэ утла прогулышто. А прораб Удадьцов: „нимат ышташ ок лий, кайат, да кайат“—манын гына шынчылтэш.

Райрабочком вуйлатышэ Лавриноват пэлыжэ утла паша вий кайэн пытымбигтэ, 22 февральыштэ толын шуат: „үйарнэ жапыштэ ик прогулат ынжэ лий, садлан тидым ыштыман, тудым провондитлыман“—манын ончыктылэш, а ончычпо ала кушто кийэн эртарэн.

Тэвэ планым тэмыман вөрч кузэ „кучэдалыт“. Прогул, да просоюз организацэ дэн прорабпункт администрацын пашаштэ эркен тарванылмашышт план тэмымашым кугын чаракла. Лывыргылык күлэш, йолташ-влак, лывыргылык!

„Лэвадькир“.

АБ АСНУР РАБОЧКОМ ПАША ЫШТЭН ОГЭШ МОШТО

Чодра конкурэ дэн ВКП(б) Маробком бұрон пунчалжэ чодра пашам шуктэн толмаштэ раш корным почын пуа. Ты пунчал-влакым пашазылан раш умылтареп пумаш пэш куго паша. Кузэ вара ты пашам Абаснур прораб пункт палэн улшо рабочком вуйлатышэ Иермаков йолташ пашазэ коклаштэ лончылэн пуэн? Лончылэн пумашышт нунын протокол гыч лэша сайын койэш.

7- февральыштэ рабочком вуйлатышэ пашазэ погынымашым погыш.

Погынымаштэ ончыпаш паша, чодра конкурэ нэргэн да Маробкомын пунчалжэ шогат. Нинэ пунчал нэргэн пашазэ коклаштэ раш умылтардэак чодра конкурэ нэргэн тыгай пунчалым лукмо: чыла пашазэ-влакканат конкурэ-шко ушнаш.—Умбажэ нимат укэ. Рабочком вуйлатышэ Иермаков йолташ конкурэ нэргэн ышкэжат нимомат огэш шинчэ докан. Вэт конкурэшко ышкэ ўмбажэ конкурэштэ обзатэлыствым налдэ ушнаш огэш лий.

Маробком пунчалым гын эшэ утлакак начарын аклэн. Ты пунчалым тўрлыштыжэ вэлэ ончаш шынчэна. Пунчалыштыжэ—Маробком пунчалым ушыш налаш-манын пунчалым луктын.

Кок ты факт-влак рабочком вуйлатышэ Иермаков йолташын пашазэ коклаштэ пашам ыштэн моштыдымжым ончыкта. Тыгэ ыштымэ дэн пашазэ массым план тэмыманкэ мобилизоватлаш огэш

Мэ, чодра рушо дэн шупшыктышо кадр пашазэ-влак нужйал пункт вуйлатымаш пашазэ илышышт сайрак ончалаш йодогна. Кутьюков, Рыбаков, Смирнов, Соловзтлавский, Коротков, Вэдэрников, Иачкэев, Котов, Савэлйэв, Романов, Пушкин, Ломакин.

Рэдаций дэч: тырэ сэрыш почэш мэмнан пашайэнна тергэн налын сэрышыштэ ончыктымо чыла факт-влак чыныш лектыч.

Рэдаций И-ола лэстранхоз дэч пэш содр мэрым ышташ трэбытла.

лий. Тыгэ ыштымэ дэнэ тудо ышкэ тўнг пашажым йөршөн брдыжэш кодэн.

Мэмнан шогтышо тыгай рабочком вуйлатышылан чодра организацыштэ вэр лийман огыл, тудо пашалан ни могай пайдамат пуэн огэш кэрт. Сурок лэстранхоз палэн улшо райрабочкомлан вашкэрак Иермаковын пашажым ончалаш күлэш да паша гыч утарман.

МЭМНАН СИГНАЛ ПОЧЭШ

ПАРОВОЗЫМ ЛОКТЫЛМЫЛАН—СУТЫШКО

Нужйал вэткын начальникшэ: 7-шэ №-ан „Чодрам Транспортлан“ газэтэш паровоз локтылмо нэргэн возымо почэш паша сутыш пуалтэш—манын увэртара.

Кузнэцовым паша гыч корандымэ.

7-шэ № газэтэшна Митькин чодта пунктисо обозын осал пашаж нэргэн возэнна ыльэ. Рэдакцэ кызыт „Обоз вуйлатышэ Кузнэцов вэр гыч лукмо“, ман увэрымашым налын.

Нужйал пункт рабочкомым шалатым.

4—6 шэ №-ышто Нужйал пункт рабочкомын осал пашаж нэргэн возымо почэш Йошкар-ола ЛТХ райбачком Нужйал рабочкомын тошто составшым шалатымэ, угыч сайлымэ, вуйлатышыжлан партий кандидат Гордэйэв йолташым шагалтымэ, манын увэртара.

Отв. редактор ШАЦКИЙ.